

MONITOR GOSPODARCZY INSTYTUTU ZACHODNIEGO

11/2025
19.12.2025

*Redakcja:
dr Piotr Andrzejewski*

SYTUACJA EKONOMICZNA W NIEMCZECH – listopad 2025 r.

W czwartym kwartale 2025 r. niemiecka gospodarka wykazuje oznaki stabilizacji, mimo trudnego otoczenia zewnętrznego. Produkcja w przemyśle wzrosła w październiku o 1,8 % w ujęciu miesięcznym, choć w ujęciu trzymiesięcznym jest niższa o 1,5 %. Zamówienia krajowe rosną, na co złożyły się zwłaszcza zamówienia w przemyśle stalowym. Nie wpłynęło to jednak zbyt mocno na polepszenie się wskaźników nastrojów – oczekiwania biznesowe i konsumenckie są bardziej pesymistyczne. Handel detaliczny wzrósł o 0,3% w ujęciu miesięcznym, ale w ujęciu rocznym jest to wzrost o 0,8 %. Warto odnotować, że liczba rejestracji nowych samochodów zwiększyła się w listopadzie o 4,8 %, co wskazuje na umiarkowaną aktywność konsumentów.

Inflacja w listopadzie wyniosła 2,3 %, napędzana głównie przez usługi (+3,5 %), podczas gdy ceny towarów (+1,1%) i żywności (+1,2 %) rosły wolniej. Rynek pracy pozostaje w stanie stagnacji: bezrobocie utrzymuje się na poziomie 6,3%, zbliżając się do liczby 3 mln bezrobotnych. Odnotowano też mniejszą o 17% liczbę upadłości firm względem odnośnego wyniku z października, mimo że w porównaniu rocznym jest to liczba wyższa. Gospodarka niemiecka kończy rok w napięciu między wymagającym otoczeniem zewnętrznym a stopniową stabilizacją krajową.

→ [*Die wirtschaftliche Lage in Deutschland in Dezember 2025*](#)

ANALIZY

🕒 Ewaluacja cyfrowego wsparcia MŚP

Raport przygotowany na zlecenie Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Energii zawiera ocenę realizacji programu „Mittelstand-Digital”, którego zadaniem jest wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w procesie cyfryzacji poprzez bezpłatne doradztwo, szkolenia i transfer wiedzy. W dokumencie przeanalizowano także funkcjonowanie Cyfrowych Centrów dla Średnich Firm (*Mittelstand-Digital-Zentrum*, MDZ). Analiza potwierdziła dość wysoką skuteczność programu oraz jego ekonomiczną zasadność – koszty administracyjne są adekwatne, a procedury realizacji nie wymagają istotnych zmian. Jak zauważono w raporcie, główne cele programu zostały osiągnięte, niemniej jednocześnie wskazano na potrzebę dalszego rozwoju w kilku obszarach. Po pierwsze, zauważono niedostateczną reprezentację najmniejszych firm, stąd niezbędne jest wzmocnienie działań skierowanych do nich. Po drugie, istotne jest utrzymanie szerokiego zakresu tematycznego i elastyczności programu, aby odpowiadać zarówno na podstawowe potrzeby związane z cyfryzacją, jak i na nowe wyzwania, takie jak sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo czy cyfrowa suwerenność. W raporcie znalazła się też rekomendacja dotycząca dalszego rozwijania specjalizacji branżowej i regionalnej, poprzez łączenie ogólnokrajowych centrów z lokalnymi partnerami, co ma zwiększyć skuteczność transferu wiedzy. Raport podkreślił również, że trzyletni okres finansowania utrudnia budowanie trwałej pozycji centrów jako rozpoznawalnych punktów kontaktowych. Dużym wyzwaniem pozostaje koordynacja z innymi inicjatywami. W obszarze sztucznej inteligencji, gdzie powstaje

wiele nowych struktur wsparcia, współpraca z istniejącymi podmiotami jest szczególnie istotna. Raport wskazuje także na możliwość optymalizacji liczby centrów i podziału zadań. Obecnie część MDZ równolegle opracowuje podobne treści, co generuje dodatkowe koszty. W dokumencie sugeruje się zwiększenie efektywności poprzez redukcję liczby centrów przy jednoczesnym rozszerzeniu ich zasięgu i budżetu oraz wyraźnym podziale kompetencji. Na koniec raport rekomenduje stworzenie centralnej platformy wiedzy, która zgromadzi materiały, narzędzia i oferty w jednym miejscu, ułatwiając dostęp do informacji i długoterminowe wykorzystanie rezultatów programu.

W ocenie Ministerstwa Gospodarki i Energii program „Mittelstand-Digital” został określony jako instrument skuteczny i dobrze dopasowany do potrzeb sektora MŚP, jednak wymaga on dalszej optymalizacji w zakresie zasięgu, koordynacji i trwałości efektów. Kluczowe działania to silniejsze ukierunkowanie na najmniejsze firmy, utrzymanie tematycznej elastyczności, wydłużenie okresu finansowania, lepsza integracja z innymi inicjatywami oraz stworzenie centralnej platformy wiedzy.

→ [Zwischenbericht zur Evaluation des Förderschwerpunkts „Mittelstand-Digital” 2025](#)

WIADOMOŚCI

● Oferta SPD dla przemysłu

Według doniesień medialnych w SPD narasta kryzys i frustracja, ponieważ partia nie potrafi znaleźć skutecznego sposobu na zahamowanie rosnącego poparcia dla AfD, która w sondażach jest obecnie najsilniejszą siłą polityczną. Wicekanclerz i minister finansów Lars Klingbeil (SPD) stwierdził, że przykłady z zakładów Volkswagena pokazują, iż AfD zdobywa coraz większe uznanie wśród pracowników. Kluczowym elementem strategii SPD ma być ochrona miejsc pracy w przemyśle, który jest fundamentem niemieckiej gospodarki. W tym celu SPD przygotowała dokument *Industrie sichern. Arbeit stärken. Zukunft schaffen* (Zabezpieczyć przemysł. Wzmocnić pracę. Tworzyć przyszłość) zakładający m.in. wprowadzenie od stycznia 2026 r. państwowego rabatu na ceny energii dla firm – tzw. *Industriestrompreis*. Jednocześnie SPD promuje ideę „Buy European”, czyli preferowania europejskich surowców, zwłaszcza stali oraz zakończenia importu z Rosji, który wciąż częściowo omijają sankcje. Klingbeil apelował także o „patriotyzm gospodarczy” i zwiększenie produkcji krajowej. W zamian za wsparcie państwa SPD oczekuje od firm „lojalności wobec lokalizacji”, inwestycji w zatrudnienie i innowacje, a nie ukierunkowania na krótkoterminowe zyski. W obliczu spadających sondaży – poniżej historycznie słabego wyniku 16,4% – presja na kierownictwo SPD rośnie, a partia musi znaleźć sposób, by odzyskać zaufanie wyborców i poprawić nastroje społeczne.

→ [Süddeutsche Zeitung, Wie die SPD die Industrie stützen will](#)

🕒 **Chiny zalewają Niemcy towarami**

Zlecona przez niemieckie MSZ analiza Instytutu Gospodarki Niemieckiej (IW) potwierdziła obawy dotyczące skutków wprowadzeni amerykańskich ceł na chińskie towary: chińscy eksporterzy przekierowują swoje produkty na rynki europejskie, w tym do Niemiec. Doprowadziło to do silnego wzrostu importu i presji cenowej. W drugim kwartale 2025 r., gdy cła USA na chińskie produkty sięgały nawet 145%, niemiecki import z Chin znacząco wzrósł, szczególnie w branżach kluczowych dla gospodarki – motoryzacji, chemii i elektrotechnice. Najsilniej skutki tego odczuła niemiecka branża samochodowa: import hybryd plug-in z Chin zwiększył się o ponad 80%, podczas gdy eksport tych pojazdów do USA spadł o 99%. Według analizy chińscy producenci wykorzystują lukę w unijnych regulacjach – hybrydy nie są objęte cłami ochronnymi, które od października 2024 r. dotyczą aut elektrycznych. Podobne efekty widać w imporcie ciężarówek (wzrost o 240%) i części maszyn (wzrost o 60%). Szczególnie niepokojące są dane dotyczące podzespołów, np. skrzyń biegów, gdzie import z Chin wzrósł o 230%. Ekspertci wskazują, że stoi za tym nie tylko poprawa jakości chińskich produktów, ale przede wszystkim agresywna polityka cenowa wynikająca z subsydiów i korzystnego kursu juana. IW ostrzega, że bez skutecznych mechanizmów ochrony handlu i rozszerzenia ceł na hybrydy oraz części samochodowe europejski przemysł może zostać wyparty z rynku. Dane potwierdzają szerszy trend: w wyniku konfliktu handlowego z USA chiński eksport do Europy wzrósł o 8%, a do Niemiec o 11%, przy jednoczesnym spadku eksportu do USA o 17%.

➔ [Handelsblatt, Darum kommen in Deutschland immer mehr chinesische Exporte an](#)

🕒 **Wpływ amerykańskich ceł na niemiecką gospodarkę**

„Süddeutsche Zeitung” dokonała podsumowania polityki celnej USA i jej wpływu na Niemcy i UE. W ocenie dziennika po ogłoszeniu przez Donalda Trumpa nowej ofensywy handlowej widać jej głębokie skutki dla światowego handlu i gospodarki. Amerykański prezydent wprowadził wysokie cła, m.in. 20% na towary z UE oraz dodatkowe 25% na stal i samochody, co zapoczątkowało erę protekcjonizmu i zerwania z zasadą „win-win” w globalnym handlu. Choć latem 2025 r. udało się obniżyć ogólne cła do 15%, niepewność związana z częstymi zmianami taryf destabilizowała rynek i utrudniała planowanie inwestycji. W ocenie dziennika dla Niemiec skutki tego są szczególnie dotkliwe – eksport do USA spadł w szczytowym momencie o 20%, a średni efekt może wynieść około -10%, co oznacza miliardowe straty dla przemysłu, zwłaszcza motoryzacyjnego i stalowego. Jednocześnie maleje niemiecki eksport do Chin, pogłębiając kryzys w odniesieniu do dwóch najważniejszych rynków zbytu. W dzienniku wskazuje się, że trend „reshoring” zmienia strukturę wartości dodanej, ale nie rekompensuje spadku produkcji. Od 2023 r. zarówno produkcja, jak i wartość dodana maleją, co może oznaczać początek dezindustrializacji, wywołanej wysokimi kosztami energii, biurokracją i słabą innowacyjnością. To zagraża tysiącom miejsc pracy w niemieckim przemyśle i osłabia jego globalną pozycję. W połączeniu z rosnącą konkurencją

Chin w kluczowych segmentach (motoryzacja, technologie) taka sytuacja spowoduje, iż Niemcy staną przed koniecznością głębokiej transformacji gospodarczej. W porównaniu z Niemcami dla całej UE skutki wprowadzenia amerykańskich ceł są umiarkowane – szacunki mówią o spadku PKB o 0,3%, ponieważ większość handlu odbywa się wewnątrz Europy.

→ [Süddeutsche Zeitung. Trumps Zölle – wer gewinnt und wer verliert](#)

KALENDARIUM

DATA	MIEJSCE	WYDARZENIE
03.11.2025	Berlin	Minister gospodarki i energii Katherina Reiche zaprosiła wiceprzewodniczącego KE Stéphane'a Séjourné i ministrów gospodarki państw członkowskich UE do Berlina na 8. Konferencję Przyjaciół Przemysłu. Rozmowy dotyczyły przede wszystkim kształtowania ram konkurencji dla przemysłu europejskiego, cyfryzacji i wzmacniania odporności.
03.11.2025	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Energii uruchomiło Centralny Program Innowacji dla MŚP (ZIM), w ramach którego dostępne jest 500 mln euro dofinansowania. Ministerstwo szczyti się tym, że wnioski można składać całkowicie cyfrowo.
04.11.2025	Berlin	Federalne Ministerstwo Gospodarki i Energii (BMWi) rozpoczęło proces konsultacji z krajami związkowymi i zaangażowanymi organizacjami pozarządowymi w sprawie projektu nowelizacji ustawy o przemyśle energetycznym (EnWG) – wdrożenia pakietu UE dotyczącego wewnętrznego rynku gazu i wodoru.
05.11.2025	Berlin	Rada Doradcza Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Energii ds. rozwoju przemysłu bezpieczeństwa i obronności opublikowała dokument strategiczny zatytułowany „Nowa strategia dla przemysłu obronnego, czołowej pozycji technologicznej i wzrostu”.
05.11.2025	Berlin	Federalne Ministerstwo Gospodarki i Energii przedstawiło pięć środków, które mają na celu redukcję biurokracji w ramach tzw. Gabinetu Ulgowego (<i>Entlastungskabinett</i>).
05.11.2025	Berlin	Rząd federalny przyjął raport oceniający działanie Ustawy o Inwestycjach dla Regionów Górniczych (InvKG). Raport przedstawiła minister Katherina Reiche.
10.11.2025	Lizbona	Gitta Connemann, parlamentarna sekretarz stanu w Federalnym Ministerstwie Gospodarki i Energii, udała się na Web Summit – spotkanie poświęcone innowacjom, technologii i trendom cyfrowej przyszłości. Wraz z ministrem cyfryzacji i modernizacji państwa Karstenem

		Wildbergerem otworzyła pawilon niemiecki podczas tego wydarzenia.
10.11.2025	Berlin	Przedstawiciele rządów Czech i Niemiec, w obecności reprezentantów przemysłu, powołali nową dwustronną grupę roboczą ds. infrastruktury wodorowej. Bernhard Kluttig, naczelnik wydziału w Federalnym Ministerstwie Gospodarki i Energii, zachwalał możliwość dekarbonizacji czeskiego przemysłu chemicznego dzięki importowi wodoru z Niemiec.
10.11.2025	Berlin	Minister gospodarki Katherina Reiche oraz minister pracy i spraw socjalnych Bärbel Bas i minister edukacji, spraw rodziny, seniorów, kobiet i młodzieży Karin Prien wzięły udział w spotkaniu „Sojuszu na rzecz Kształcenia Zawodowego i Kształcenia Ustawicznego”, które podsumowało działalność za lata 2023–2025.
10.11.2025	Berlin	Minister Katherina Reiche wraz z prof. Markusem Brunnermeierem i prof. Haroldem Jamesem (Uniwersytet Princeton) oraz członkami Rady ds. Polityki Gospodarczej prof. Justusem Haucapem i prof. Volkerem Wielandem omówili na wspólnym seminarium bieżące wydarzenia w polityce gospodarczej, koncentrując się na zagadnieniach współpracy i odporności europejskiej.
13.11.2025	Berlin	Sekretarz stanu Gitta Connemann otworzyła Kongres Cyfrowy MŚP 2025 pod hasłem przewodnim: „Sztuczna inteligencja i cyberbezpieczeństwo”.
16.11.2025	Abu Zabi	Minister gospodarki Katherina Reiche rozpoczęła wizytę w ZEA i Katarze. Celem wizyty jest rozszerzenie dwustronnych relacji gospodarczych i energetycznych. Minister wzięła też udział w dwustronnym forum energetycznym.
17.11.2025	Berlin/Windhuk	Niemcy i Namibia podpisały umowę ramową o gwarancjach kredytów eksportowych (ECG) o łącznej wartości 100 mln euro. Jest to pierwsza umowa dotycząca ram finansowania ECG, która ułatwi niemieckim firmom inwestowanie w Namibii.
17.11.2025	Hanoi, Penang	Sekretarz stanu Stefan Rouenhoff wraz z niemiecką delegacją biznesową odwiedzili Wietnam i Malesję. Rozmowy z Wietnamem dotyczyły znoszenia barier gospodarczych, a z Malesją współpracy przy produkcji półprzewodników.
18.11.2025	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Energii zatwierdziło finansowanie w wysokości około 20 mln euro dla projektu „Suwerenne Modele Otwartego Oprogramowania dla Europejskiego Wywiadu” (SOOFI), które ma wspierać stworzenie modelu bazowego AI dla przemysłowych zastosowań.
18.11.2025	Bruksela	Komisja Europejska zatwierdziła program rekompensat za wycofywanie z eksploatacji elektrowni opalanych węglem

		brunatnym przez Lausitz Energie Kraftwerke AG (LEAG). Pomoc publiczna w postaci rekompensaty wyniesie 1,75 mld euro.
19.11.2025	Toronto	Ministerstwo Gospodarki uruchomiło procedurę zgłaszania przez firmy projektów w ramach IPCEI AST (półprzewodniki). Niemcy koordynują projekt wspólnie z Francją i Holandią. Firmy mogą zgłaszać swoje projekty do 15.01.2026.
20.11.2025	Chemnitz	Minister Katherina Reiche wzięła udział w „Konferencji Polityki Regionalnej”. Dyskusjom o rozwoju niemieckich regionów towarzyszył także VI Saksoński Dialog Przemysłowy.
20.11.2025	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Energii opublikowało pierwszy raport okresowy z oceny priorytetowego programu finansowania „Cyfrowe MŚP”.
24.11.2025	Berlin	W kongresie „Kształtowanie przyszłości – Creative Tech jako klucz do zmian i wzrostu” wzięli udział sekretarz stanu Gitta Connemann i minister stanu ds. kultury i mediów Wolfram Weimer. Wydarzenie dotyczyło problemu łączenia innowacji z sektorem kreatywnym.
24.11.2025	Bruksela	Minister Katherina Reiche wzięła udział w spotkaniu ministrów handlu UE. Dyskusja koncentrowała się na bieżącym rozwoju stosunków handlowych z Chinami i USA, a także na trwających negocjacjach w sprawie dwustronnych umów o wolnym handlu.
25.11.2025	Berlin	Minister Katherina Reiche zorganizowała nowy format spotkań z prezesami IG Metall, Związku Przemysłu Niemieckiego (BDI) czy Niemieckich Izb Przemysłowo-Handlowych (DIHK), który nosi nazwę „Związek na rzecz Przyszłości Przemysłu” (BZdl). Grupa wypracowała wspólne stanowisko w sprawie zabezpieczenia dostępu do kluczowych surowców.
27.11.2025	Berlin	Minister Katherina Reiche w Ministerstwie Gospodarki i Energii odbyła rozmowę z premierem Republiki Estonii Kristenem Michalem. Wśród tematów spotkania roboczego znalazły się: bieżąca sytuacja geopolityczna w kontekście rosyjskiej wojny przeciwko Ukrainie, fundamentalne kwestie współpracy w sektorze bezpieczeństwa i obrony, a także kwestie cyfryzacji i redukcji biurokracji.

